

12.84x13.06	1/2	עמוד 1	הארץ - כותרת	17/05/2020	73024065-7
עד - ראש המכון למדיניות ואסטרטגיה בהביתחומי הרצלי - 84260					

אחרי מסרים שאיים, עבדאללה מזהיר את ישראל מסיפוח בגלוי

להצהרת המלך שלפיה המהלך יוביל להתנגשות עם ירדן
קדמו אזהרות חריפות בשיחות עם נציגי מערכת הביטחון

עמוס הראל

הצהרת עבדאללה מלך ירדן, שלפיה ארצו "בוחנת את כל האפשרויות" לתגובה אם ישראל תספח חלקים מהגדה המערבית, מבטאת את עוצמת הדאגה בעמאן לנוכח הצעדים ששוקל ראש הממשלה, בנימין נתניהו. לדברים של עבדאללה, בריאיון לשבועון הגרמני "דר שפיגל", קדמו אזהרות מפורטות

וחריפות יותר, שהועברו בחודשים האחרונים מעמאן לירושלים. החשש הירדני, הנוגע הן לצעדי החלת ריבונות בגדה והן לסיפוח בקעת הירדן, הובע גם במסרים למערכת הביטחון הישראלית וגם בשיחות עם אנשיו של יו"ר כחול לבן בני גנץ, שותפו המיועד של נתניהו בממשלה. אנשי המקצוע במערכת הביטחון סבורים כי בנסיבות קיצוניות, עלול הלחץ מבית על המלך להביא אפילו לביטול הסכם השלום עם ישראל. בבית המלוכה חוששים מהתפשטות הפגנות נרחבות נגד המלך ברחבי ירדן ומחאה מאורגנת מצד האחים המוסלמים במדינה. ירדן אמנם התמודדה היטב עד כה עם נגיף הקורונה, אולם המצב הכלכלי במדינה נותר קשה ומעמדו של המלך נחשב מעורער למדי לנוכח המשבר, שהחל עוד לפני התפשטות הנגיף בעולם.

המשך בעמוד 4

25.91x29.91	2/2	4	עמוד	כותרת	הארץ -	17/05/2020	73024066-8
עד - ראש המכון למדיניות ואסטרטגיה בהביתנחומי הרצלי - 84260							

במערכת הביטחון סבורים כי סיפוח עלול להביא לביטול הסכם השלום עם ירדן בתרחיש קיצוני

בבית המלוכה חוששים ממחאה מצד האחים המוסלמים ומהפגנות נרחבות נגד המלך, שמעמדו מעורער גם כך בשל המשבר הכלכלי במדינה

עמוס הראל

המשך מעמוד 1

עבדאללה אמר בריאיון כי סיפוח "יביא להתנגשות גדולה" בין שתי המדינות. הוא טען כי זה לא הומן הנכון לדון בפתרון המדינה האחת לסכסוך הישראלי-פלסטיני, גני, שאליו עלולים להוביל צעדי סיפוח, וקרא למדינות האזור להימנע ממאבק המשותף בקורונה. האפשרות לסיפוח עלתה אש-תקד, לקראת הצגת יוזמת השלום של ממשל טראמפ ועל רקע שלוש מערכות הבחירות הרצופות לכנסת בישראל. נתניהו שקל להכריז על סיפוח בקעת הירדן בספטמבר 2019, ערב הבחירות השניות. הוא חזר בו ברגע האחרון, כנראה גם בהשפעת התייעצות טלפונית שבה שמע את אוהרו-תיהם של הרמטכ"ל, אביב כוכבי וראש שב"כ, נדב ארגמן, מכיוון שהשלכות על היחסים עם ירדן והרשות הפלסטינית והאפשרות שתפרוץ הסלמה אלימה בשטחים. הסוגיה נדונה שוב עם הצגת היוזמה, שהנשיא האמריקאי

הפגנה בשכם במחאה על ביקור פומפאו בישראל, ביום חמישי. משבר הקורונה החריף את המצב הכלכלי בגדה צילום: מגדי מוחמד/איפי

מכנה "עסקת המאה", בינואר האחרון. בהסכם הקואליציוני בין הליכוד לכחול לבן נקבע כי נתניהו יוכל לקדם את הסיפוח להצבעה ואישור מ-1 ביולי השנה. אולם בימים האחרונים שב ומאותת הממשל כי הסיפוח צריך להיעשות במסגרת הדיונים על יוזמת השלום, בתיאום עם וושינגטון. דוברת משרד החוץ האמריקאי אמרה לכתבים ישראלים, על רקע ביקור שר החוץ מייק פומפאו בארץ בשבוע שעבר, כי "מהלך סיפוח ישראלי צריך להיות חלק משיחות בין ישראל לפלסטינים, על בסיס יוזמת השלום". בתוך כך נעדר האיחוד האירופי לאפשרות של הקפאת פרויקטים משותפים עם ישראל, בתגובה על צעדי סיפוח חד-צדדיים. האיחוד צפוי להוציא מחר הודעת אוהרה לישראל מפני סיפוח.

אלוף (מיל') עמוס גלעד, יו"ר כנס הרצליה, אמר אתמול ל"הארץ" כי פגיעה ביחסים עם ירדן תהיה "מהלומה לביטחון הלאומי של ישראל. ירדן מספקת לנו שקט בגבול המזרחי ומרחיפה את האיומים מישראל. סיפוח

משרתים בסני; כמחציתם אנשי צבא והשאר באים בכלל מהמשמר הלאומי. אבל החלטה של ארצות הברית לשלוף את אנשיה מתוך הכוח, שהוקם כדי לפקח על יישום הסכם השלום בין ישראל למצרים, עלולה למוטט את הכוח כולו ולהביא לעזיבה של מדינות נוספות. כיום משרתים בכוח בסני חיילים מ-13 מדינות, ובהן קולומביה, אורוגוואי, איטליה, צ'כיה ופיג'י. האמריקאים מניחים שמדינות אחרות ימלאו את החלל שיתירו, אם יחליטו לעזוב. הם מעריכים גם שהיחסים בין ישראל למצרים חזקים דיים, ושיהיה תורף הפעולה הביטחוני ביניהם כה הדוק, עד שעזיבתם לא תגרום נזק של ממש.

תת-אלוף (מיל') אסף אוריון, מהמכון למחקרי ביטחון לאומי (INSS), ליווה את פעילות הכוח הרב-לאומי מקרוב, בין השאר בתפקידו כראש חטיבת קשרי החוץ והאסטרטגיה במטכ"ל. אוריון אמר ל"הארץ" כי "המנגנון של הכוח סייע לא פעם להגיע את הרוחות אחרי פיגועים

שגובה ישראל עבור הרשות, כחלק מהמאבק הארוך שמנהלת ממשלת נתניהו נגד המימון שמעניקה הממשלה הפלסטינית ברמאללה לאסירים הביטחוניים הכרואים בישראל.

אפקט דומינו בסני

המשבר הכלכלי שחולל נגיף הקורונה האיצ תהליכים במערך הביטחון האמריקאי, העורקים בקיצוץ פעילות שממשל טראמפ אינו רואה כחיונית. הקיצוצים החלו עוד לפני התפרצות הנגיף בארצות הברית, בסוף השנה שעברה, כחלק מאסטרטגיית ההגנה הלאומית והססת המשקל לתחרות עם סין.

יורר המטות המשולבים של צבא ארצות הברית, הגנרל מארק מילי, אמר באחרונה בקונגרס כי כל משימה תיבדק לפי מידת הרלוונטיות שלה לאסטרטגיית האמריקאית. "ב-1981", סיפר, "הוצבתי בסני כחלק מהכוח הרב-לאומי. האם המשימה הזו עדיין רלוונטית?" רק 450 חיילים אמריקאים

מעבר לקורונה, ומעבר לדאגות העתידיות בנוגע לסיפוח, עומד המצב הכלכלי בגדה.

הנגיף החריף את המשבר הכלכלי שם, משום שהקפא את רוב הפעילות המשקית. שיעור הפועלים הפלסטינים העובדים בהתנחלויות ובתחומי הקו הירוק ירד בהדרגה, עם השבתת המשק הישראלי. תחילה הוסכם אמנם

אלוף במיל' עמוס גלעד: פגיעה ביחסים עם ירדן תהיה מהלומה לביטחון הלאומי של ישראל

על הישגותם של פועלים פלסטינים בישראל, לעבודה בענפי הכנייה והחקלאות, אבל חלקם חזרו לבתיהם בגדה לאחר שהרשות חששה מהתפרצות קשה יותר של הקורונה שתולוג לגדה באמצעות הידבקות של הפועלים השובים בישראל. לקושי הכלכלי נוסף עוד גורם לחץ – ההחלטה הישראלית להקפיא את החזר כספי המסים

יכרסם ביחסיו עמה. זה יהיה מהלך פוליטי בלי שום יתרון אסטרטגי. אני בטוח שגם צמרת צה"ל מבינה את זה".

התחממות בגדה

בלי קשר ישיר לשאלת הסיפוח, חלה בשבוע החולף התחממות ניכרת במתיחות בגדה המערבית. בסדרת תקריות נהרג חייל צה"ל, רב-סמל עמית בן יגאל, מאבן שהשליכו פלסטינים בעת מבצע מעצרים בכפר יעבד שליך גנין; נפצע קשה חייל נוסף בפגיעה דריסה באזור חברון; נהרג הנהג הדורס, נער פלסטיני בן 15, נהרג נער נוסף בן גילו מירחיילים בתקרית אחרת באזור חברון; ונפצעו שלושה פלסטינים מירי חיילים לאחר שהפעילו מטען מאולתר באזור רמאללה.

העלייה במספר התקריות מיוחסת להצטברות של כמה גורמים משפיעים. ייתכן שהדברים קשורים גם בירידת היקף העיסוק בקורונה, לאחר ההצלחה היחסית שרשמה עד כה הרשות, כמו ישיר וירדן, בבלימת הנגיף. אבל